

Foto: Marius Mureșan

Maramureș

circuitul bisericilor UNESCO

visit
Maramureș

Baia Mare 3

Desești 8

Sighetu Marmăției 10

Bârsana 14

Poienile Izei 16

Ieud 18

Budești 20

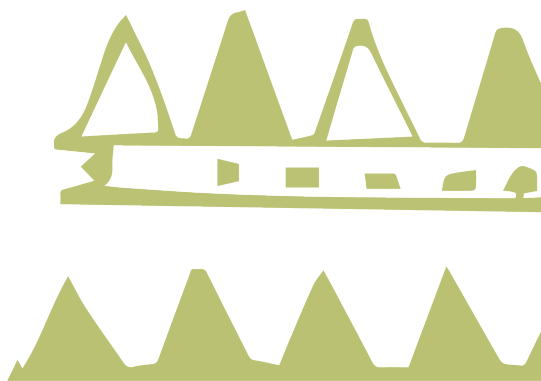
Rogoz 22

Plopiș 24

Șurdești 26

1. Baia Mare

Orice tur al Maramureșului ar trebui să înceapă cu municipiul Baia Mare, localitatea cea mai ușor accesibilă din județ. Un amestec între istorie medievală și modernism, Baia Mare este un municipiu de mărime medie, cu multe obiective de interes turistic. O trăsătură ce conferă unicitate acestui oraș este rezervația de castan comestibil necultivat (*Castanea sativa*). Această comoară naturală este celebrată anual, la sfârșitul lunii septembrie, într-un Festival al Castanelor.

Cum se poate ajunge în Baia Mare

Orașul este așezat într-o depresiune în vestul Maramureșului, la aproximativ 80 de km de granița cu Ungaria. Legătura cea mai rapidă a Băii Marii cu Bucureștiul este cea aeriană, aeroportul fiind situat la 8 km distanță de oraș (www.baiamareairport.ro). În relativă apropiere se găsesc și aeroporturile internaționale din Satu Mare (70 km) și Cluj-Napoca (150 km).

Dacă însă doriți să vă bucurați de peisaje pe îndelete, în Baia Mare puteți ajunge cu trenul (www.infofer.ro) sau pe șosea. Odată ajunși în oraș, sunteți bineveniți la Biroul de Turism Maramureș (www.visitmaramures.ro).

Foto: Ștefan Bela

Istoria

Pentru o perioadă îndelungată, Baia Mare a funcționat ca importantă colonie minieră, iar descoperirile arheologice dovedesc că aurul și argintul din acest ținut fuseseră intens exploatare, încă dinaintea cuceririi Daciei de către romani. Prima atestare documentară datează din 1329, când orașul a fost menționat sub denumirea de Rivulus Dominarum, în diploma emisă de regele Carol Robert de Anjou. În secolele următoare, datorită politicilor domnești care au sprijinit mineritul, Baia Mare s-a bucurat de multe drepturi și privilegii, ajungând unul din cele mai bogate orașe medievale din zonă.

Denumirile i s-au schimbat de-a lungul timpului: Rivulus Dominarum, Nagybanya, Frauenbach, Neustadt. După 1541, Baia Mare trece sub administrarea principilor Transilvaniei, iar din 1691, este înglobat în „Partium”, teritoriu al Regatului Ungar, până în 1 Decembrie 1918, când Transilvania, incluzând Maramureșul, se unește cu România.

În perioada interbelică Baia Mare cunoaște o amplă dezvoltare politică, economică și culturală. După anii de ocupare horthystă din timpul celui de-Al II-lea Război Mondial, la 17 octombrie 1944, Baia Mare este declarat oraș liber.

În 1968, Baia Mare devine municipiu reședință a județului Maramureș, statut pe care și-l păstrează până în prezent.

Foto: Ștefan Bela

Obiective turistice

Recent restaurat, **Centrul Istoric** al orașului este o frumoasă mărturie a istoriei medievale a Băii Mari, fiind și mândria localnicilor

Majoritatea muzeelor și a monumentelor arhitecturale sunt concentrate în această zonă. Construcția emblematică a orașului, **Turnul Ștefan**, a suferit secole de istorie zbuțuită. Între 1347 și 1387 a fost ridicată Biserica Sf. Ștefan iar ulterior, în 1446, a fost adăugată o clopotniță în stil gotic. În 1769 biserica a fost lovită de fulger și a ars până în temelii. După mai multe încercări de a fi reconstruită, fiecare încercare fiind urmată de un alt incendiu, zidurile rămase au fost demolate în 1847 și folosite ca material de construcție. Din întreaga clădire a mai rămas azi doar Turnul Ștefan, turn ce poate fi vizitat. Din vârf se deschide o superbă panoramă a orașului.

Despre **Casa lancu de Hunedoara**, localizată și ea în centrul vechi al orașului (Piața Libertății), se spune că ar fi făcut inițial parte din Castelul medieval ridicat de lancu de Hunedoara pentru soția lui. Clădirea a fost terminată în jurul anului 1468, de fiul acestora, regele Matei Corvin

Alte monumente de interes arhitectural sunt: **Biserica Romano Catolică Sf. Anton** (1402), **Biserica Sfânta Treime** (1720), **Turnul Măcelarilor** (sec. al XV-lea) și alte construcții din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Printre clădirile moderne, una din cele mai apreciate este **Palatul Administrativ** (Str. Gh. Șincai), inaugurat în 1969. Tot în apropierea centrului istoric al orașului se găsește **Teatrul Municipal Baia Mare** (www.teatrulbm.ro), care începând din 2006, găzduiește anual, în luna iunie, Festivalul Internațional de Teatru „Atelier”.

Biserica romano-catolică
Piața Cetății

Biserica ortodoxă Sfântul Nicolae

Turnul Măcelarilor

Foto: Claudiu Dobrican

Muzeul Județean de Istorie și Arheologie

Foto: Marius Mureșan

Poartă din Muzeul Satului Baia Mare

Foto: Claudiu Dobrican

Muzeul Județean de Artă
«Centrul Artistic Baia Mare»,

Muzee

Clădirea fostei monetării (Str. Monetăriei, Nr. 1-3) adăpostește azi **Muzeul de Istorie și Arheologie**, care păstrează vestigii arheologice, instalații de tehnică minieră, colecții numismatice, timbre, sigilii, arme, ceasuri și alte mărturii ale evoluției istorice a zonei, începând cu secolul XIV. Muzeul este echipat cu ghid audio, un serviciu existent în limbile română, engleză și germană. (www.muzeubaiamare.ro)

Muzeul Județean de Mineralogie „Victor Gorduza” Baia Mare (B-dul Traian, Nr.8) conține un vast și interesant inventar de minerale rare din zonele miniere ale județului Maramureș. Printre exponate se găsesc și piese unice în lume, cum ar fi unele specii de andorit, fizelzit, rodocrozit etc. (www.muzeuminbm.ro)

Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, situat la poalele Dealului Florilor, reflectă ocupațiile, meșteșugurile, portul popular tradițional, obiectele de cult specifice Maramureșului, în timp ce Muzeul Satului, din imediata vecinătate redă arhitectura tradițională din cele patru regiuni etnografice ale județului.

(www.etnografie-maramures.ro)

Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare», (str. 1 Mai, Nr. 8) expune lucrări ale artiștilor care au activat în cunoscuta Colonie a pictorilor din Baia Mare, înființată în anul 1896 de către Hollosy Simon, singura colonie de pictură din România care are o viață artistică neîntreruptă de mai bine de un secol. (www.muzartbm.ro)

Planetariu Baia Mare Muzeul de Științe Astronomice (str. G. Coșbuc, Nr. 16) oferă zilnic spectacole de prezentare a stelelor boltei cerești. Inaugurat în anul 1969 Planetariul Baia Mare este astăzi o secție a Muzeului de Mineralogie și cel mai modern Planetariu optic din România și Europa de Sud Est. (www.planetariumbm.ro)

La pas prin Baia Mare

Situat într-o depresiune protejată aproape circular de munți, Baia Mare oferă pasionaților de drumeții un număr generos de trasee. O simplă plimbare prin parcul municipal poate deveni oricând mai ambițioasă, căci aleile pietruite se continuă cu o zonă deluroasă, împădurită, care adăpostește **Piatra Virgină**. De asemenea, o ieșire pe dealurile din preajma Muzeului Satului poate înainta până pe **Piatra Șoimului**, cu retur pe la **Firiza**, lacul de acumulare care oferă un peisaj extraordinar. Valea Borcutului, Valea Roșie și Valea Usturoi propun, de asemenea, trasee tentante, iar acestea sunt doar câteva din oferte, situate în oraș sau în imediata vecinătate a acestuia. Extinzând puțin aria, veți fi surprinși de cât de privilegiate sunt peisajele care împresoară reședința județului Maramureș.

La 18 km de centrul Băii Mari, dincolo de Lacul Firiza, **Complex Loștrița** (www.lostrita.ro) își așteaptă oaspeții cu o păstrăvărie proprie, locuri de cazare, restaurant și terase generoase.

Situat la 10 km de Baia Mare, **Baia Sprie** (în maghiară Felsobanya) este un fost orașel minier cu edificii de interes turistic, majoritatea de secol XVIII și XIX. O atracție a Băii Sprie este atelierul de ceramică al artistului **Daniel Leș**, pe care îl puteți vedea meșterind obiecte din lut și în pensiunea căruia vă puteți odihni peste noapte (www.casaolarului.ro). Din centrul orașului, o străduță pietruită urcă spre Lacul Albastru.

După aprox. 1 km drumul continuă prin pădure. Rezervație naturală, **Lacul Albastru**, format prin prăbușirea unei vechi galerii de mină își datorează culoarea intensă solubilizării unor sulfați. Tot de Baia Sprie aparține și satul **Chiuzbaia**, de unde pornesc trasee către **vârful Igniș** (1307 m). Aici se găsește o faimoasă rezervație fosiliferă cu una din cele mai bine dezvoltate flore pliocene. Turiștii care se abat prin Chiuzbaia vor putea vedea vâltori unde localnicii își aduc la spălat cergi și covoare.

Revenind în centrul orașului Baia Sprie și urcând spre Pasul Gutâi, șoseaua va ajunge în curând (5 km) la o răscruce. Drumul din stânga vă conduce către Maramureșul Istoric, iar cel din dreapta spre Mogoșa și Șuior, două faimoase locuri de relaxare ale zonei. **Mogoșa** (www.mogosa.ro) are ca piesă de rezistență **Lacul Bodi** care te ademenește la scaldă în zilele toride de vară. Locuri de cazare și de luare a mesei se găsesc la cabana situată pe malul lacului. Atractivă este și ideea unei drumeții până pe vârful Mogoșa (1246 m). **Complexul Șuior** (www.suior.ro) își atrage turiștii în special în sezonul de iarnă, prin pârtiile de schi dotate cu nocturnă și tunuri de zăpadă. Locuri de cazare se găsesc într-unul din cele trei mini-hoteli ale complexului sau în cabanele de lemn de la cota 1000. Tot Șuior este unul din punctele de pornire (via Poiana Boului) către **Creasta Cocoșului** (rezervație naturală): o stâncă abruptă, cu formă inedită, probabil cea mai populară destinație de drumeție din împrejurimile Băii Mari.

2. Desești

Circuitul Bisericilor de lemn începe cu o urcare șerpuită și abruptă pornind din Baia Mare, trecând prin Baia Sprie, către munții împăduriți. Vârful Pasului Gutâi oferă privitorului un peisaj pitoresc. Dacă doriți să luați masa într-un decor rustic, înainte de intrarea în satul Mara puteți face un popas la păstrăvăria Alex. Drumul continuă pe Valea Marei, spre Desești, comuna care găzduiește primul monument UNESCO descris în acest traseu.

Legenda spune că în 1717, **biserica de lemn din Desești** a fost arsă în timpul unei invazii tătare și că mulți localnici au murit încercând să o salveze. Tot legenda relatează că locul bisericii actuale a fost ales de noua piatră de altar (piciorul mesei). Piatra sfințită a fost mutată în locuri diferite, dar de fiecare dată se răsturna. După cinci tentative, piatra a rămas în picioare, descoperindu-și stabilitatea și pacea, indicând astfel că locul este bun pentru construirea bisericii care va purta numele „**Cuvioasa Paraschiva**”. Conform inscripției de pe una din grinzile tavanului pronaosului, picturile interioare datează din 1780, și sunt opera meșterului zugrav Radu Munteanu din satul Ungureni (Țara Lăpușului) și a ajutorului acestuia, Gheorghe (din Desești)

Probabil cea mai impresionantă dintre picturi este scena Judecății de Apoi. În aceasta, păcătoșii sunt individualizați de costumele lor: turcii și tătarii poartă șalvari și tunici, nemții redingote și pălării mici, iar „francii” sunt înfățișați cu pantaloni strâmți, tunici scurte și căciuli înalte. În cimitirul bisericii, alături de crucile vechi (printre care se remarcă și cruci celtice), se înalță un stejar bătrân de 400 de ani, cel mai vârstnic din regiune. Itinerarul continuă din Desești spre Sighetu Marmației și ajunge în **Vadu Izei**, unde găsiți multe pensiuni, porți de lemn, ateliere de pictură pe sticlă, țesături, sculptură în lemn și sticle ornamentale. De aici, încă doi km de drum și veți ajunge la Sighetu Marmației.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii: Preot Ardelean Ioan,
Tel: +40 262 374604, +40 730 004715

3. Sighetu Marmăției

Al doilea oraș ca mărime din județ, Sighetu Marmăției, este situat la confluența râurilor Mara, Tisa și Ronișoara, la granița de nord-vest a județului. Sighet este vechea capitală a Maramureșului, iar documentele scrise îl atestă ca așezare încă din 1326. Potrivit opiniei specialiștilor, numele orașului provine din vechiul cuvânt tracic „Zeget” care înseamnă „fortăreață”. Alte păreri susțin că originea denumirii orașului este cuvântul maghiar „Sziget”, a cărui traducere este „insulă”.

Foto: Gabriel Motica

Locuitorii Sighetului Marmației sunt mândri că locuiesc în preajma centrului Europei, argumentând această afirmație cu existența nu departe de orașul lor (pe teritoriul ce azi aparține Ucrainei), a unei borne kilometrice care marchează **centrul geografic al Europei**, bornă fixată aici de Societatea geografică austro-ungară, la sfârșitul secolului al XIX-lea. Fosta capitală a Maramureșului păstrează numeroase urme ale tradiției populare vechi. Dovadă a acestei moșteniri populare este **Festivalul Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă**, desfășurat an de an în Sighet, în 27-28 Decembrie, prilej cu care întreg orașul se transformă într-o scenă deschisă și își îndreaptă atenția spre unicitatea tradițiilor din zonă. Vizitatorii străini dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial au descris Sighetul ca un oraș cu o solidă componentă evreiască. Tragedia deportărilor în lagăre de concentrare naziste, ce au zguduit comunitățile evreiești din întreaga Europă de Est, s-a făcut simțită și aici. **Elie Wiesel**, laureatul Premiului Nobel pentru Pace, născut la Sighet, este una dintre mărturiile acestei tragedii.

Obiective turistice

Sighetu Marmației păstrează clădiri monument istoric, majoritatea grupate în Piața Libertății, construită în Evul Mediu și restaurată în secolul XIX. **Biserica reformată** de pe Str. Ioan Mihalyi de Apșa a fost ridicată în secolul al XV-lea, pe locul unui alt edificiu, construit în stil gotic timpuriu, între 1050-1150. Alte clădiri istorice sunt: biserica romano-catolică (1730), biserica ortodoxă ridicată în 1892 în stil neogotic, biserica ucraineană (1791-1807), **Sinagoga Mare** de pe strada Basarabiei (singura rămasă în picioare din cele șase sinagogi existente până în 1941), monumentele din cimitirul evreiesc.

Foto: Florin Feiszes

Muzee

Clădirea de pe Strada Bogdan Vodă Nr. 1 adăpostește **Muzeul Etnografic al Maramureșului**, care expune o colecție largă de obiecte din cultura populară: icoane, unelte agricole, mobilier tradițional, îmbrăcăminte, ceramică, măști, elemente arhitecturale etc. (www.muzeulmaramuresului.ro/descopera/muzeul-etnografic-al-maramuresului)

Turiștii dornici să învețe mai multe despre arhitectura tradițională în lemn a Maramureșului sunt invitați să viziteze secțiunea în aer liber a instituției: **Muzeul Satului Maramureșean**, localizat pe Dealul Dobăieș, la intrarea în oraș, venind dinspre Baia Mare. (www.muzeulmaramuresului.ro/descopera/muzeul-satului-maramuresean)

Ambele muzee amintite mai sus sunt dotate cu ghid audio în limbile română, engleză și franceză.

Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței este găzduit de o clădire din centrul orașului, care a funcționat ca închisoare din 1899 până în 1965. În intervalul 1950-1955, aici au fost încarcerați numeroși reprezentanți ai elitei din România, opozanți ai regimului comunist. Memorialul este azi cel mai vizitat muzeu din Maramureș. (www.memorialsighet.ro)

Casa Memorială „Ellie Wiesel” - Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș. Casa natală a lui Elie Wiesel (Str. Tudor Vladimirescu, nr. 1) a fost transformată într-un muzeu ce dezvăluie o importantă colecție de fotografii, piese de mobilier și alte obiecte care au aparținut membrilor comunității evreiești din Sighetu Marmăției. (www.muzeulmaramuresului.ro/descopera/casa-memoriala-elie-wiesel)

Casa Muzeu „Dr. Ioan Mihalyi de Apșa” este adăpostită în clădirea în care a locuit ilustrul om politic și de cultură maramureșeană. La parter sunt expuse lucrări de artă. La etaj, în camera de lucru, pot fi văzute biroul lui Ioan Mihalyi, biblioteca, tablouri de epocă, documente în original, blazonul familiei nobiliare.

Alte două muzee de interes sunt **Muzeul de Istorie și Arheologie** și **Muzeul de Științele Naturii** (Piața Libertății, Nr. 16).

La mai puțin de 20 de km de Sighet se găsește localitatea Săpâța, renumită pentru **Cimitirul Vesel**, o atracție turistică nelipsită din agenda celor care vizitează Maramureșul. Cimitirul își ia numele de la culorile vii ale crucilor, pe care sunt pictate naiv scene din biografia celui decedat. Epitafulurile, scrise la persoana I, în graiul popular, sunt originale și lipsite de obișnuitele clișee. Cimitirul din Săpâța este creația din anul 1930 a meșterului Stan Ioan Pătraș.

Foto: Ștefan Bela

În Săpâța se găsește și **Mănăstirea Peri**, o construcție nouă din lemn, cu o turlă de 78 de metri, care a detronat în înălțime recordul deținut de turnul bisericii din Șurdești. Mănăstirea este situată în mijlocul unei păduri seculare de stejari.

Foto: Ștefan Bela

4. Bârsana

După ce ați vizitat Mănăstirea Săpânța Peri, vă veți reîntoarce la Sighet iar la sud de drumul ce duce spre Vadu Izei, veți coti la stânga și veți continua călătoria străbătând satele așezate de-a lungul Văii Izei. După 20 de km, ajungeți la Bârsana, comună atestată documentar în anul 1326.

Vechea biserică de lemn din Bârsana, cu hramul Intrării Maicii Domnului în Biserică, a fost inițial construită în anul 1720 într-un loc numit „**Podurile Mănăstirii**” și mutată ulterior (1806) pe locul în care se află azi, adică pe dealul Jbârului. Legenda spune că pe acest deal a existat un cimitir de ciumați. Victimele ciumei au fost înmormântate în grabă, fără vreun serviciu religios. Cum în tradiția locurilor slujba religioasă pentru cei decedați este de o foarte mare importanță, localnicii au strămutat biserică de la Podurile Mănăstirii pe Jbâr, permițând astfel sărmanelor suflete să se odihnească pentru eternitate la umbra bisericii.

O particularitate a construcției este acoperișul cu streășină dublă. Frescele interioare au fost pictate în stil baroc. Peretii laterali ai naosului înfățișează scene atât din Vechiul, cât și din Noul Testament. De o frumusețe aparte sunt reprezentările cetelor de îngeri și a heruvimilor cu o mulțime de ochi care le acoperă trupurile, sugerând faptul că ei văd totul.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii:

Preot Opișan Marcel, tel. 0747 558 575
și Ileana Moldovan, tel. 0766 680 075

O altă atracție a Bârsanei este mănăstirea de maici **Soborul Sfi ților 12 Apostoli**, unul dintre locurile faimoase ale Maramureșului turistic (www.manastireabarsana.ro).

Bârsana este, de asemenea, locul natal al lui Teodor Bârsan, care a fost un renumit meșteșugar al lemnului, a cărui creație este recunoscută nu numai în întreg Maramureșul, ci și în restul țării și în afara granițelor. Fiii lui, Ioan și Teodor Bârsan, i-au moștenit îndemnarea și sunt și azi purtătorii vechiului meșteșug. (www.barsanart.ro)

Foto: Gabriel Motica

Cete de îngeri

5. Poienile Izei

După ce lăsați în urmă Bârsana, circuitul continuă pe urmele cotiturilor râului Iza. În comuna Rozavlea puteți vizita biserica veche din lemn, ridicată în jurul anilor 1717-1720 pe locul unui fost lăcaș sfânt, care fusese distrus de către tătari.

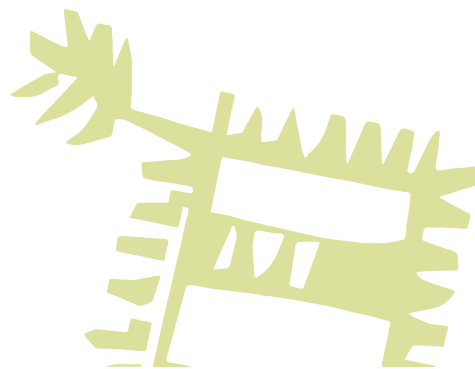
Odată ce ați ajuns în satul Șieu, care adăpostește o altă biserică de lemn (1760), urmăriți cu atenție indicatorul spre Poienile Izei. Cotiți spre dreapta din drumul principal și urmăriți semnul spre următoarea oprire de pe traseu: biserica de lemn din Poienile Izei „Cuvioasa Paraschiva”.

UNESCO a desemnat biserica de lemn din Poienile Izei „Cuvioasa Paraschiva” ca fiind unul dintre cele mai frumoase și mai bine păstrate monumente din întreg Maramureșul. Biserica a fost construită între anii 1604 și 1632 și este acoperită în interior cu spectaculoase picturi. Pereții pronaosului redau scene ale Judecății de Apoi, înfățișând imagini zguduitoare ale pedepselor pentru păcate: minciinosul este spânzurat de limbă, femeia care a descântat vacile luându-le mana este împunsă de victimele ei, țăranul care a furat pământul vecinului este brăzdat cu plugul de doi diavoli, mama este forțată să-și înghită copilul abortat, iar cei care dorm atunci când preotul predică sunt forțați să stea întinși pe un pat în flăcări și să asculte vioara diavolului

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii: Pop Mirela , Tel: +40 726 387120

În apropiere de Poienile Izei se găsește **Botiza**, o comună renumită pentru meșteșugul femeilor în țesutul cergilor tradiționale. În centrul localității se înalță o biserică din lemn, construită în 1699 la Vișeu de Jos și mutată în locul actual spre sfârșitul secolului al XIX-lea.

În centrul comunei vă invităm să vizitați Muzeul „Casa Țărăneasca din Botiza”, casă care datează de la începutul secolului XX de pe strada Principală nr. 416A, telefon 0262 334 011

6. Ieud

Drumul ne poartă înapoi spre Șieu, cu o cotitură spre drumul principal și de acolo de-a lungul râului Iza. Următorul popas turistic este localitatea Ieud, situată imediat după ce ieșiți de pe drumul principal spre Bogdan Vodă. Aflată la poalele Munților Țibleșului, comuna Ieud a fost menționată pentru prima dată în documente în 1364. Nu ar trebui să ratați ocazia de a vizita cele două biserici de lemn, care sunt printre cele mai importante din Țara Maramureșului: **Biserica Ieud Deal** și **Biserica Ieud Șes**.

Biserica Ieud Șes a fost ridicată în jurul anului 1718. Este una dintre cele mai spațioase biserici de lemn din România, motiv pentru care a fost supranumită „catedrala de lemn”.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii: Pleș Ștefan 0766 202 987

În Ieud se află și **Muzeul Etnografic**, găzduit de familia Pleș, care a transformat o gospodărie tradițională într-un muzeu țărănesc.

Contact pentru vizitarea Muzeului Țărănesc Pleș: Ieud, Nr. 909, Tel: +40 262 336 104

Întorcându-vă la drumul principal, veți ajunge în curând la Bogdan Vodă (localitate numită înainte Cuhea), odinioară reședința voievodului Bogdan, întemeietorul Moldovei. **Biserica de lemn din Bogdan Vodă** a fost construită între anii 1718-1754.

Următoarea localitate din circuit este **Dragomirești**. Pe la mijlocul satului, veți vedea o casă muzeu autentică, ce pune accent pe viața țăranilor din Maramureș. Aici sunt expuse costume populare, inclusiv portul tradițional de nuntă, cergi, ceramică, colaci și „stolnice”, sculpturi în lemn, fotografii, etc

Contact pentru vizitarea Muzeului Țărăncii Române: Maria Zubașcu ,Tel: +40 752 301 359

În Dragomirești se găsește și o **mănăstire purtând hramul „Sf. Ilie”**, ctitorită în 1875, care păstrează o icoană despre care se spune că ar fi făcătoare de minuni

Ultimul sat de pe Valea Izei este **Săcel**, renumit pentru meșteșugul olăritului. **Tănase Burnar**, care a învățat meșteșugul olăritului de la tatăl său, folosește și azi același vechi cuptor și aceleași tehnici din vremuri îndepărtate pentru realizarea oalelor de lut. Tot în Săcel trăiește un alt meșter, **Vasile Șușca**, cunoscut pentru măștile sale populare și un meșter lemnar, Grigore Țulean, care cioplește obiecte miniaturale.

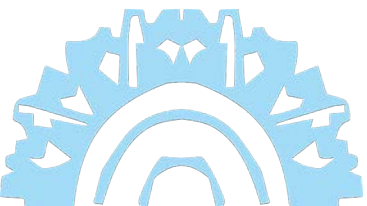
Biserica leud Deal, înscrisă în lista Patrimoniului Mondial UNESCO, este confecționată din lemn de brad și a fost multă vreme considerată de unii specialiști ca fiind cea mai veche biserică de lemn din Europa.

Datările dendrocronologice au stabilit însă că edificiul ar fi fost construit în intervalul 1611-1621.

Biserica poartă hramul Nașterea Maicii Domnului, sărbătorită în 8 Septembrie. Frescele interioare au fost realizate de Alexandru Ponehalschi, unul dintre cei mai activi pictori din Maramureș din acea perioadă. Tabloul din pronaos redă scena Judecării de Apoi, flăcările Infernului mistuindu-i pe păcătoși. În podul acestei biserici a fost găsit **Codicele de la leud**, un document considerat a fi primul exemplu de limbă română scrisă (datat în 1628 sau, conform altor păreri, în 1391).

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii:
Pleș Vasile, Tel: +40 763 655 924.

Foto: Primăria leud

7. Budești

Circuitul vă va purta înapoi spre Bârsana. De aici veți coti spre stânga și traseul continuă spre Călinești. Odată ajunși la Călinești, țineți stânga de-a lungul Văii Cosăului. În curând veți ajunge în pitorescul sat Sârbi. Aproape fiecare gospodărie din acest sat are propria poartă sculptată în lemn

Merită să faceți o scurtă oprire la complexul de instalații tradiționale încă funcționale, din mijlocul satului. Sârbi este și satul meșterului Vasile Borodi, care confecționează clopuri din paie și din talaș, ce desăvârșesc costumul moroșanului.

Foto: Ștefan Bela

20

Imediat după Sârbi urmează Budești, așezarea care adăpostește un alt monument UNESCO. **Biserica din Budești-Josani**, construită în 1643, este închinată Sfântului Nicolae. Lăcașul este confecționat din bârne groase din stejar, așezate pe o fundație din pietre de râu. În interiorul bisericii, pot fi văzute zalele, coiful și armura celebrului haiduc Pinteza Viteazu` (1670- 1703). Tradiția spune că el însuși și-ar fi adus lucrurile aici. Alexandru Ponehalschi a pictat interiorul bisericii în culori vii și calde, în jurul anului 1762. Biserica mai este cunoscută și pentru colecția de icoane pe lemn și sticlă, datând din secolul al XVII-lea. O icoană mai veche, din secolul al XV-lea, conține inscripții slavone și îl înfățișează pe Ioan Botezătorul.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii: Godja Ileana, +40 764 206 302

Cealaltă biserică din Budești (**Susani**) a fost ridicată în 1760. Nu uitați să aruncați o privire mai atentă asupra scenelor din Viața și Patimile lui Hristos și spre zugrăvirea Paradisului animat de toate vietățile pământului.

Cei interesați să descopere porți maramureșene sculptate, remarcabile piese de arhitectură, sunt sfătuiți să facă o călătorie scurtă în Breb și Hoteni, două sate pitorești din apropierea Budeștiului, vechete de Creasta Cocoșului.

În apropiere, **Ocna Șugatag** este o stațiune balneoclimaterică devenită important centru turistic, cu o rețea bogată de pensiuni și hoteluri. Pe locul unor foste mine de sare prăbușite se găsesc azi 8 lacuri, situate pe primele locuri în Europa din punctul de vedere al salinității.

Din Budești, itinerarul continuă spre **Cavnic**, o așezare minieră, atestată documentar pentru prima dată în 1455. În ultimii ani, orașul Cavnic a devenit o destinație turistică de iarnă datorită celor două domenii schiabile: Icoana și Roata.

Hoteni gazduiește „**Tânjaua**” - un obicei precreeștin de sărbătorire a primului gospodar care iese la arat. Numele sărbătorii vine de la „tânja”, un proțap cu ajutorul căruia se prind boii în jug.

În cadrul ceremonialului de la Hoteni, totul începe la casa sărbătoritului, cu mâncare, băutură și ceterași, pentru a prinde putere. Apoi se leagă unul de altul, cu ajutorul „tânjelelor” mai multe juguri, feciorii îl așează pe sărbătorit pe un fel de căruță („tileguț”) plasată la capătul șirului de juguri și pornesc de-a lungul satului, spre pâraul Dărasca. Pe traseu, plugarul este păzit de “străji” pentru a nu fugi, dar acesta încearcă, în repetate rânduri, să fugă, ceea ce provoacă binevenite opriri, rupturi de rânduri etc.

Ajunși la apă, un bărbat de frunte din sat rostește, într-o tăcere religioasă, o incantație închinată Soarelui. Apoi sărbătoritul este spălat pe față. Acum „boii” (adică feciorii cu „tileguțele”) sar și udă fetele și nevestele prezente (într-un rit de fertilitate). La final se încinge un ospăț colectiv, malul pâraului transformându-se într-o scenă pentru un renumit festival folcloric, în timp ce miile de participanți se răspândesc pe pajiște, mulți dintre ei organizând picnicuri în familie.

Foto: Stefan Bela

8. Rogoz

La puțin după ce ați trecut de pârtiile Cavnicului, veți coti la stânga și veți ajunge în Țara Lăpușului. La 25 de km de la ieșirea din Cavnic se găsește satul Lăpuș, o așezare înconjurată de munți și păduri, unde arheologii au scos la lumină necropole tumulare datând din epoca timpurie a bronzului.

Nu departe de Lăpuș, satul **Rogoz** găzduiește un alt monument UNESCO. După cum spune tradiția, **Biserica Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril** a fost construită în 1633 din două trunchiuri gemene, uriașe, aduse de pe Dealul Popii. Se pare că biserica a supraviețuit invaziei tătarilor din 1717. Comparativ cu Maramureșul Istoric, Țara Lăpușului a fost afectată mai puțin de distrugerile pricinuite de tătari. Picturile interioare, realizate în 1785 de Radu Munteanu și Nicolae Man, s-au păstrat doar în naos și pronaos, cu unele scene fragmentate și altele șterse în totalitate. Unicitatea Bisericii Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, este dată de intrarea sudică, de acoperișul asimetric și de îmbinările din consola grinzii. Masa Moșilor, acoperită de streșini pe partea nordică a bisericii, are scrijelite numele familiilor îndreptățite să se așeze acolo. La sărbătorile religioase, aceste familii ofereau hrană nevoiașilor, în memoria celor trecuți în neființă

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii:

Preot Chirilă Ioan, Tel: +40 262 387 218, +40 745 590 625,

Micul Muzeu Țărănesc: Mârzac Călina, Tel: +40 742 584 692

Rogoz este locul natal al meșterului cioplitor în lemn **Nicolae Șerban**, al cărui atelier poate fi găsit chiar pe drumul dinspre biserică.

Primul oraș spre care vă veți îndrepta după ce lăsați în urmă Rogozul este Târgu Lăpuș, cea mai veche așezare a regiunii și punctul de pornire pentru multe trasee din Țara Lăpușului. Unul dintre acestea este Traseul Albastru, dedicat bicicliștilor, cu o lungime de 45 de km, care străbate sate, poieni, pășuni, pâlcuri de păduri de la poalele, până în înălțimile Muntelui Șatra și îndărăt.

O cunoscută atracție a Țării Lăpușului este **Mănăstirea Rohia**, la 12 km sud de Târgu Lăpuș. Acest loc impresionează cu o atmosferă de pace și liniște pe care le conferă împrejurimile, parcul și clădirile din ansamblul mănăstirii și vasta bibliotecă. Rohia a fost unul din centrele rezistenței spirituale împotriva comunismului, unde unul dintre cei mai profunzi gânditori ai culturii române contemporane, Nicolae Steinhardt, a ales să se stabilească în anul 1980. Mănăstirea primește oaspeți pe tot parcursul anului. (www.manastirearohia.ro)

9. Plopiș

Din Târgu Lăpuș, itinerarul continuă în josul Culmii Prelucii. În comuna Cernești, la cca 2 km distanță de drumul principal, într-un luminiș (Poiana Soarelui) sunt adăpostite de câțiva ani opere de artă contemporană sculptate în calcar, andezit și marmură, exponate ale „**Muzeului Florean**”. Mergând mai departe, de-a lungul drumului principal, veți coti spre dreapta, și odată ajunși în Copalnic Mănăștur, veți continua drumul spre alte două biserici de lemn, incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO. Prima este biserica din Plopiș, situată la aproximativ 2 km de drumul principal.

Întocmai ca biserica din Rogoz, **biserica de lemn din Plopiș** are hramul Sfinților Mihail și Gavril, sărbătorii în fiecare an pe 8 noiembrie

Satul Plopiș, situat în Valea Cavnicului, este menționat pentru prima dată în documente ca așezare ce aparține Cetății Chioarului. Locuitorii Plopișului erau renumiți ca pricepuți tâmplari și rezultatele muncii lor pot fi găsite în întreg județul

În 1798, sătenii au început construcția unei noi biserici menite să înlocuiască vechiul lor lăcaș de rugăciune. La 12 noiembrie 1811, prin contribuția celor 49 de familii fondatoare, noua biserică a putut fi terminată. Informațiile referitoare la sfințirea bisericii au fost luate dintr-un document găsit în piciorul prestolului. Tot aici au fost descoperite 49 de monede depozitate la acea vreme de fiecare familie a satului.

În ciuda dimensiunilor relativ modeste (17 m lungime, 7 m lățime și 47 m înălțime), biserica din Plopiș este remarcabilă prin proporțiile bine echilibrate, întărind opinia că acest edificiu este una dintre cele mai unitare și bine încheiate construcții din Maramureș.

Frescele, iconostasul și icoanele din altar sunt atribuite zugravului Ștefan și au fost realizate între 1810-1811. Inscripția de pe spatele icoanei altarului certifică această paternitate. Mărimea bisericii, proporțiile corpului bisericii, realizate în sistemul blockbau și acoperișul decalat în dreptul altarului redau o excepțională armonie. Turnul-clopotniță este ridicat deasupra pronaosului având un foisor decroșat, care impresionează prin înălțimea considerabilă și include o turlă piramidală, flancată în cele patru colțuri de patru turnuri miniaturale, care dau bisericii o alură măreață.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii:

Pop Silvia, Tel: +40 757 333 731

Foto: Marius Mureşan

10. Șurdești

După ce părăsiți Plopișul, vă veți întoarce la drumul principal pentru a vă continua călătoria spre Șurdești. Biserica de lemn de aici, închinată Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, a fost construită în 1721 sub îndrumarea lui Toma Macarie. Cu un turn de 54 metri și o înălțime totală de 72 metri, este considerată a fi cea mai înaltă construcție veche din lemn din Europa, venind să confirme credința din trecut a oamenilor, potrivit căreia cu cât turnul bisericii era mai înalt, cu atât rugăciunile lor ajungeau mai repede la cer.

Frescele interioare, realizate de Ștefan din Șișești în 1783, au fost puse pe bucăți de pânză, care la rândul lor umplu spațiile dintre bârnele de lemn. Această biserică este folosită și astăzi de localnicii greco-catolici ca lăcaș de rugăciune. În curtea bisericii cresc meri, iar lemnele de foc tăiate și stivuite așteaptă să domolească frigul iernii.

Persoană de contact pentru vizitarea bisericii:

Preot Marius Tomoș,

Tel: +40 262 298 744. +40 766 442 263

Șurdeștiul este cunoscut și pentru obiceiul de primăvară „Udătoriu”. În fiecare an, a doua zi de Paști, cel mai harnic om („Udătoriu”) este sărbătorit de localnici.

Cu biserica din Șurdești, se încheie circuitul Bisericilor maramureșene aflate în Patrimoniul Mondial UNESCO. După ce ați vizitat biserica, vă întoarceți la drumul principal și o luați la dreapta spre Baia Sprie. Puteți să faceți un popas la Complexul Hotelier din Dănești. Apoi, revenind la drumul principal, un indicator spre stânga vă va arăta în scurt timp drumul către Baia Mare, localitatea care a constituit punctul de plecare al călătoriei noastre.

Consiliul Județean
Maramureș

turism@cjmaramures.ro

visit
Maramures.ro

www.visitmaramures.ro

www.romania.travel/ro

Centru Județean de Informare Turistică
Baia Mare, Maramureș,
Str. Gheorghe Sincai nr. 46
Tel. 0262 202 582

Foto: Ștefan Bela

